

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 255

פרשת כי תצא | כמה רבדים במצות השבת אבידה

מסי לרות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 עומק לפנים מעומק
- 4 מצות השבת אבידה
- 5 ההתחלה 'אלו מציאות'
- 8 ואתם הדבקים בה' אלקיכם
- 9 'חבל הכסף' של הנשמה
- 12 נשמתו בוכה בקרבו
- 15 הצדיקים לקחו אחריות
- 17 באהבה, בחיבה ובמאור פנים
- 19 הנרצה - מדת ההשתוות
- 22 איך אפשר לא לפעול!?!
- 24 אז מה עושים?
- 25 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מוקדש לעילוי נשמת האיש היקר באדם משכים ומעריב לבתי כנסיות, רחום ומוקדו רבנו ר' יעקב הכהן בן ונמורה ז"ל רוח ה' תנחתו בנן ערן וימליך טובה וברכה על רעייתו, בניו וב"ב היקרים, אמן. הוקדש ע"י חתנו כפיר ויעל זטלאוי הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת בן ציון בן לאה ז"ל נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב ולהבריל להצלחה בנשמות ורוחניות ל דוד דוד הי"ו ולכל משפ' מזרחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

התנסות והפצת ספרי מורינו ודינו הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת כי תצא

עומק לפנים מעומק...

(תהלים ה, ה) ... "ה' אֲדַבְּרֶינּוּ... תִּנְהַה הַדּוֹדָךְ
עַל הַשְּׂמַיִם" (שם פסוק ב)!

אמר הקב"ה למשה, החזר להם תשובה. אמר לפניו, רבונו של עולם, מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל פיהם. אמר לו: משה! אחוז בכסא כבודי והחזר להם תשובה!

אמר משה למלאכים: תורה זו, מה כתוב בה: לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב. כלום קנאה יש ביניכם? יצר הרע יש ביניכם?

תמה הדבר, ואינו מובן. וכי על כך התנהגה הדין? על כך התנצחו? על לא תרצח ולא תגנוב? וכי זו החמדה הגנוזה שהמלאכים ביקשו לעכבה? ובכלל, האם לשם ציוויים ראשוניים, בסיסיים אלו צריך היה הקב"ה להוריד שכינתו ארצה, לבוא בלויית גדודי מלאכים, קול שופר הולך וחזק, וקולות וברקים?...

רגע עומדת השאלה תלויה בחלל בית המדרש, מרחפת מעל ארון הקודש

כתב הגאון הרב שלום מאיר, וז"ל:¹

ים של ראשים, ודממה מתוחה, כולם עומדים, צפופים, מכתרים במעגל את הדמות הגבוהה, התמירה, ה'סבא' מסלבודקא עומד לומר שיחה.

וה'סבא', בשקט, במתינות, באיפוק, החל בשיחה...

"ויאמר ה' אל-משה, עלה אלי הִהָרְהוּ" (שמות כד, יב) -

קבלת התורה, שיאה של הבריאה, התכלית. "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים" (בראשית א, א) - בשביל התורה שנקראה ראשית, 'יום הששי ויכולו השמים' - הששי בסיון.

ומשה עלה בענן, ונתקדש בענן, עלה לשמים -

והנה הפתעה. מוגש ערעור, המלאכים מתנגדים: 'חמדה גנוזה יש לך, ואתה מבקש להורידה לארץ? מָה אָנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבְכֹן-אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ'

מעין החכמה

1. **הובאו** דבריו במוסף 'יתד נאמן' (כ"א בשבט תשמ"ז).

2 מסילות אל הנפש

פרשת כי תצא - עומק לפנים מעומק

פגם. להיפך - השקרון הממולח הוא דוגמא להצלחה ודגם לחיקוי. ולעומתם העם הגרמני הארור מתורבת יותר, קפדן וישר, הוא טבע את הפתגם 'השקר חמור מגניבה'...

רואים אנו איפוא, שככל שהתרבות וההכרה מתעלים ומתעדנים, גדל קנה המדה בו מודדים את החטא, מתעצמת המשקפת דרכה מתבוננים במעשה.

והתורה הקדושה - חמדה גנוזה היא, אלקית, מושגיה - בגבהי מרומים. רובד על גבי רובד. עומק לפנים מעומק...

הנה לדוגמא, הדיבר הששי - לא תרצח.

דיבר זה נאמר למשה רבינו וניתן לדור דעה. **על כרחנו שיש בו הוראה וציווי גם לאדם הגדול שבענקים.** ואמנם, כך מורים לנו חז"ל בהבחנתם: המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים. דאזיל סומקא ואתי חיוורא. עצם המושג של הלבנת פנים, שהפנים הופכות לבנות וְחֹרוֹת, חיותן מסתלקת - הרי כאן רצחו!...²

ובין קני הנברשות, מצפה לתשובה שתבוא. והתשובה באה, באותו קול שקול ומדוד ומתון -

על כרחנו, צריכים אנו לומר, שיש ב'לא תרצח' וב'לא תנאף' ו'לא תגנוב', הרבה יותר ממה שנראה בהם. שיש בהם חמדה גנוזה, שראוי היה לה שתשאר בשמים. שחסד מיוחד הוא, שהורידה לארץ.

שיש לא תרצח של מלאכים, ולא תגנוב של מלאכים...

השקט באולם הישיבה מעמיק. הדברים אינם מובנים. אבל ה'סבא' ממשיך, והם יובנו בתוך רגע.

אנו רואים, אומר ה'סבא', שמושגי טוב ורע שונים הם מדור לדור, מחברה לחברה, ישנה חברה של שודדי ים, של פיראטים, הם חיים על חרבם, זהו לחם חוקם.

הצוענים הם אומה של נוודים, הגניבה היא שם תופעה טבעית, מובנת. עמים אחרים מוקיעים מעשי גניבה, אבל בדברי שקר אינם מוצאים

מעין החכמה

גדולה רבה ועצומה כולם בורחים להסתופף בצל המלך. ולכן כשמביישים אדם הוא מרגיש צרה גדולה וכל דמי גופו בורחים אל לבו (הדם מתאסף מכל גופו ובורח אל הלב) ומזה נוצר חֲרוֹן הפנים, ובשמים דנים את המבייש כרוצח!

2. וזה לשון הגמרא הקדושה (בבא מציעא נח.): 'כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים, דהרי אזיל סומקא ואתי חיוורא'. **וביאר** אבא מארי עטי"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א, שהלב הוא מלך האברים והאברים הם השלוחים, וכשיש צרה

הזכות להתקבל על ידו, ולהחליף עמו מילים. יתכן שתשוב לְכַפֵּרָה ותספר לכולם כי פגשה בנשיא, כי התקבלה במאור פנים, ונענתה בתשומת לב. אלא מה, מתבקשת היא להמתין רגע, לחכות דקה. מיד יגמור לשרוך את נעלו וישמע את דברה.

אין כל ספק בכך - לו היינו מבקשים ממנה לסלוח לנשיא ישראל על שלא פסק מקשירת נעליו לכבודה, היתה משתוממת. לא היתה מבינה.

אבל על כך נידון רבן גמליאל למיתה. **הוא הבין זאת...**

הוא הבין שגם אם אשה זו אינה מודעת לכך, הרי באיזו שהיא פינה בלבה, בקרן זוית חבויה, השתכן לו צל של קפיידא. אובך של אי נעימות, ואי נעימות זו יש בה משום עינוי דין אלמנה, וברגשותיה של אלמנה מתעצמת אי הנעימות לכלל פגיעה אנושה, כהלבנת פנים, ובהלבנת פנים יש משום רצח...

כך ב'לא תרצח', וכך גם ב'לא תגזול', כך בכל התורה כולה... בכל מצוה ומצוה של התורה הקדושה יש עומק לפנים מעומק, וככל שהאדם עולה ומזדכך כך דורשים ממנו שיקיים את המצוה עם הרבדים הפנימיים שלה, וישנו עומק ששייך למלאכים, וישנו מימד ששייך

ועל פי זה יובן המעשה שהובא במסכת שמחות (פרק ח):

מעשה ברבן גמליאל ורבי ישמעאל כהן גדול, שיצאו ליהרג בסייף, על ידי הרומאים, והיה רבן גמליאל מצטער ובוכה.

על מה בכה אותה שעה?

אמר רבן גמליאל, וכי על שאנו נהרגים אני בוכה? אלא על שאנו נהרגים כשופכי דמים (שמיתתן בסייף). **ואם בכה, משמע שחיפש וחקר ובחן, ולא מצא בעצמו שמץ, אף בבואה, של הלבנת פנים** (ששקול כרצח), **של פגיעה בכבוד חברו, מאומה.**

אמר לו רבי ישמעאל, שמא בסעודה היית יושב, ובאה אלמנה לפניך לשאול שאלה ואתה אמרת לה להמתין... והתורה אמרה: "אם עֲנֵה תְעַנֶּה אֹתוֹ... וְחָרָה אַפִּי וְחָרַגְתִּי אֶתְכֶם בְּחָרֶב" (שמות כב, כב-כג)...

נוצר רבן גמליאל, אכן אלמנה אחת באה לפני לשאול שאלה, ובאותו רגע קשרתי את שרוך נעלי וביקשתי ממנה להמתין עד שאסיים לשרוך את מנעלי. והצדיק עליו רבן גמליאל את הדין!...

נתאר לעצמנו את המעמד. מצד אחד, רבן גמליאל, נשיא ישראל. מצד שני - אשה יהודיה, שבאה לשאול שאלה. ויתכן, שזו לה הפעם הראשונה שהיא בבית הנשיא. ויתכן, שהיא נרעשת ונרגשת מן

בפרשה שלנו נצטוינו על מצות השבת אבידה, ובשיחתנו זאת נתמקד ברובד שעליו מצווים הצדיקים...
אך לפני כן, נתחיל בביאור המצוה...

כביכול לבורא עולם, וכמו שגילו לנו חז"ל (שמות רבה, פרשה ל - אות ט) שהקב"ה בעצמו, כביכול, מקיים את המצוות... ולענייננו:

מצות השבת אבידה

וְהָיָה עִמָּךְ עַד דֶּרֶשׁ אֶחִיךָ אֹתוֹ וְהִשְׁבֹּתוּ לֹ"ו" (דברים כב, א-ב)...

מצות השבת אבידה היא מצות עשה שבין אדם לחברו המחייבת להחזיר אבידה לבעליה.

ונעתיק את לשון השולחן ערוך (ח"מ, סימן רנט - סעיף א):

הרואה אבידת ישראל, חייב ליטפל בה להשיבה לבעליה, שנאמר: 'הָשִׁב תְּשִׁיבִים'.³

הפרשה שלנו, פרשת כי תצא, היא הפרשה הארוכה ביותר בכמות המצוות הכתובות בה והיא מכילה בתוכה שבעים וארבע מצוות (מתוך התרי"ג).

ובתוכה נצטוינו על מצות השבת אבידה, וכך נצטוינו:

לֹא תִרְאֶה אֶת-שׂוֹר אֶחִיךָ אוֹ אֶת-שִׁוֵי נְדָחִים וְהִתְעַלְמָתָּ מֵהֶם הָשִׁב תְּשִׁיבֵם לְאֶחִיךָ. וְאִם לֹא קָרֹב אֶחִיךָ אֵלֶיךָ וְלֹא יִדְעָתוּ וְאֶסְפְּתוּ אֶל-תּוֹךְ בֵּיתְךָ

מעין החכמה

ולחיות מן הכסף, כי היה עני מרוד מאוד, אבל אחר כך נתיישב בדעתו, הלא יש מצות השבת אבידה, וצריך להכריז על מציאת המציאה, אולי יבוא בעליה לתובעה, והלך והדביק פתקאות בכל העיר, שמצא מציאה של תכשיט, ומי שנאבד לו יביא סימנים ויקבל אותה...

אחר כמעט שנה פתאום הגיע מישחו, ואמר, שלפני שנה נאבד לו שרשרת של זהב, ונתן לו הסימנים בדיוק. והבין העני שהוא באמת בעל האבידה וצריך להחזיר לו. אבל פתאום התיישב בדעתו, ואמר לבעל האבידה: חכה נא כאן כמה דקות, ואני כבר מחזיר לך את האבידה, ובינתיים רץ מהר למכולת, וקנה לחמניות ודג מלוח

3. סיפור המוהרא"ש (שיחות מוהרא"ש, חלק טו - עמוד עא, וז"ל:

בירושלים חי יהודי צדיק ושמו רבי אברהם ועקנין, הרבה הנהגות קדושות היו לו. ואחת מהן היא שהיה נוהג לקבץ תינוקות של בית רבן בשבת קודש אחר הצהרים לבית הכנסת עד שנתמלא מפה לפה, ואמר עמהם כל ספר התהלים, ואחר כך חילק להם ממתקים. והיה מספר להם סיפורי צדיקים.

פעם סיפר להם סיפור נפלא, שהיה איש עני ואביון שבקושי היה לו לחם לאכול, ופעם הלך ברחוב ומצא שרשרת יקרה של זהב, ומחשבתו הראשונה היתה ללכת למכור אותה

וישנם הרבה גדרים במצוה זו, כי ישנם דברים שהמוצא אינו חייב להכריז עליהם, וישנם דברים שהוא חייב להכריז. **וגם** בדברים החייבים להכריז צריך לדעת כיצד להכריז, וכיצד לבדוק את הבא לדרוש את האבידה וכו' וכו'... **וחכמי** הגמרא יחדו פרק שלם לביאור מצוה זו, והוא פרק אלו מציאות (הפרק השני שבמסכת בבא מציעא), והרוצה להעמיק ילמד את הפרק הזה כראוי.⁴ **ונביא** פרט נוסף...

ואם נטלה על מנת לגוזלה, ועדיין לא נתייאשו הבעלים ממנה, עובר משום 'הָשֵׁב תְּשִׁיבֶם לְאֹחֶיךָ', ומשום "לֹא תִגְזֹל" (ויקרא יט, ג), ומשום "לֹא תִגְזֹל" (ויקרא יט, ג), ואפילו אם יחזירנה אחר כך, כבר עבר על 'לֹא תִגְזֹל'...

ומצוה זו נוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקבות (אבל בדברים שאין דרך נשים ליטול - פטורות, כדין זקן ואינו לפי כבודו).

ההתחלה 'אלו מציאות'...

שמלמדים את הילדים הוא פרק 'אלו מציאות'.

המנהג הרווח בקהילות ישראל בעולם כולו, הוא, שהגמרא הראשונה

מעין החכמה

חכם שעשה סיום מסכת, היה עושה יומא טבא לרבנן, ועשה סעודה לכבוד גומרה של מצוה. הנה אני קיימתי מצות השבת אבידה שנה שלימה, כי היתה האבידה תחת ידי כל השנה, ואף אחד לא בא לתובעה, ועכשיו שזכיתי לסיים את המצוה, שמצאתי את הבעלים, וכי לא אעשה סעודה לכבוד גומרה של מצוה?!...!

וכולם התפעלו מאוד מגודל התמימות של היהודי הזה, ולמדו איך שצריך לקיים מצוות ה' בהידור ובשמחה, אשרי הזוכה לקיים מצוות ה' בשמחה באמת.

4. כבר אמרנו שגם הקב"ה כביכול מקיים את המצוות.

והנה, בכל שנה ושנה, סמוך לשבת פרשת כי תצא, חל יום הילולתו של קודש

ושתיה, והכין סעודה שלימה, וקרא לעוד שמונה אנשים שיבואו להשתתף בסעודה, ובעל האבידה לא ידע מה קורה, והתחיל לפחד אולי רוצים לקחת ממנו את התכשיט בכח, אבל כשראה שכולם נוטלים ידיהם לסעודה נטל ידיו עמהם, ופתאום קם המוצא את המציאה, והוציא את האבידה, והתחיל לומר בקול גדול ומעורר: **'לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו', הנני מוכן ומזומן לקיים מצות השבת אבידה' וכו'.** והחזיר לו את האבידה בשתי ידיים ובשמחה גדולה, ותמיהו כל האנשים מאוד, כי לא ראו אף פעם דבר כזה, שמישהו יערוך סעודה ממש לכבוד מצות השבת אבידה, ויקיים המצוה בהידור רב כזה.

וענה ואמר להם העני: 'הנה מובא בגמרא (שבת ק"ח:) כשאביי היה רואה תלמיד

הילדים פרק 'אלו מציאות'. והמשך רבי משה והסביר:

'דעו לכם, היסוד הראשון שצריכים ללמד לילד הוא, זה שייך לי, וזה אינו שייך לי, כלומר שידע להבחין בין חפץ שלו שהוא רשאי להשתמש בו, לבין חפץ שאינו שלו שאינו רשאי להשתמש בו. ואת היסוד הזה לומדים היטב בפרק 'אלו מציאות'⁶.

ועתה נתחיל בשיחה...

ומסופר⁵ שפעם אחת ניגשו המחנכים של ישיבת תפארת ירושלים אל הגה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א, ושאלו אותו, האם כדאי לשמוע לעצת האומרים שראוי ללמוד עם הילדים פרק קל יותר, כגון פרק 'אין עומדין להתפלל', כי בתחילת לימודו קשה על הילד לקלוט את המושגים של פרק 'אלו מציאות'.

והשיב להם רבי משה שלא ישנו מהנהוג ויתחילו ללמוד עם

מעין החכמה

6. שני צעירים, אח ואחות, סיימו את שירותם הצבאי, והחליטו לצאת לטיול בהודו.

הם התפעלו מהנופים המרשימים, מהרגשת הרוגע והשלווה... ואחר כמה ימים נמאס להם מכל זה. והחלו לחפש את עצמם...

וכאן התפצלו דרכיהם...

האח, הגיע לבית היהודי שמנהל במקום ארגון ערכים. ודוקא שם, בהודו הרחוקה, התוודע ליהדותו, השתתף בהרצאות, חוה שבתות, הניח תפילין, קרא ספרי מחשבה מעמיקים, שמע קלטות - וחזר בתשובה...

ולעומתו, אחותו, חסרת המזל, נקלעה למנזר הודי, בראשות גורו כריזמטי, שהכביר דברים על הויה קוסמית ועל זרימת אנרגיות...

האח ניסה לחלץ את אחותו מידי יצר העבודה זרה, אך ללא הצלחה...

לאחר ששפך לפניה את ים דמעותיו, הסכימה להצעתו: לטוס לארץ

הקדשים רבינו יוסף חיים זיע"א (בתאריך י"ג באול), המכונה בפי כל ה'בן איש חי', על שם ספרו ההלכתי המפורסם 'בן איש חי'.

ומצאנו בספרו בן איש חי (הלכות שנה ראשונה - הקדמת פרשת כי תבוא) שבליאר כיצד הקב"ה מקיים את מצות 'השבת אבידה', וז"ל:

ובאופן אחר נראה לי בסיעתא דשמיא, דידוע מה שכתבו המפרשים ז"ל, **מה שמקבל הקדוש ברוך הוא בתשובה את ישראל, הוא מדין השבת אבידה**, והיינו כי השם יתברך, קרא לישראל 'אחי ורעי', וכתוב: "לא תראה את שור אחיך או את שני נידחים והתעלמת מהם, השב תשיבם לאחיך" (דברים כב, א), ומחמת כן עשה הקדוש ברוך, מחצב הנשמות למעלה ממחצב המלאכים, כי בזה יהיה מחצב ישראל קרוב אליו, וצריך שעל ידו תהיה השבת אבידה, שהוא ישיב את האבידה, שבזה מקבלם בתשובה, כאשר אמר דסגי להו בוידוי וחרטה בעזיבת החטא... עיי"ש באורך.

5. בדידי הוי עובדא (עמוד קכג) לגאון הרב שמואל דוד פרידמן שליט"א.

פרשת כי תצא - ההתחלה 'אלו מציאות'

השמש זרחה בפאתי העיר חיפה, ודפיקות נשמעו על דלת ביתו של האח. הוא פתח את הדלת, וכמעט בלע את לשונו. מולו, בגודל טבעי, עמדה אחותו...

חזרתי, שבתי הביתה - אמרה בפשטות.

מי הצליח לחלץ אותך משם?! - שאל בתמיהה.

הגורו, בכבודו ובעצמו - השיבה.

והיא פתחה וסיפרה: לפני ימים ספורים הלכתי עם הגורו בעיר ורנסי (העיר הקדושה להינדים), ולפתע הוא נעמד, נעצר. התכופף והרים ארנק תפוח, מלא בשטרות ירוקים. הוא פתח וספר: היו שם עשרים אלף דולר, שני כרטיסי טיסה ודרכון.

בשלוה מאופקת טמן את הארנק בחיקו...

מה בכוונתך לעשות בו? שאלתי אותו. השם כתוב בדרכון. קל לאתר את בעליו. ניתן למוסרו לתחנת המשטרה או לקונסוליה הקרובה. הן שמעתי מפיו כה רבות על אהבת האדם באשר הוא אדם, על החובה לגרום אושר לבריות, לא לפגוע בזבוב, לפנות דרך לפרה... וכאן - אדם איבד את כל כספו, חרב עליו עולמו, אפשר להחזיר לו את אושרו ואת עושרו...

בתשובה, קיבלתי הרצאה סבוכה על אודות 'המרחב הקוסמי ואיחוד נשמות'. על 'האנרגיות הפועלות, שתיעלו את הארנק אליו, כנציגו - תאומו, ממלא מקומו של בעל הדרכון'...

הייתי המומה - המשיכה בסיפור - נוכחתי לראות, כי ברגע של נסיון - לא פרחו כל התיאוריות היפות אלא אדרבה הם גוייסו כדי להצדיק עושק בוטה, עוול נורא...

ואז, ברגע אחד, צפה לנגד עיני דמותו של אותו אברך צנום מחיפה, וזכרתי

ישראל, לבקר את הוריה בחיפה, ולהשתתף בשיעור אחד של תורה - בלבד!

ולאחר מכן, לאחר אותו השתתפות בשיעור התורה, הוא לא ידבר עמה יותר על חזרה ליהדותה!

הוא בירר איזו הרצאה מטעם 'ערכים' תיערך בחיפה, באותו זמן, ושמוח לשמוע שמרצה ידוע, בעל כושר הבעה והשפעה, עומד להשמיע את דבריו.

האחות נכנסה אל אולם ההרצאות, התיישבה על הכסא, והפטירה אנות רווחה: שעה וחצי שיעור, ואני מורידה את האח המעצבן הזה מעלי...

כעבור כמה דקות המתנה, פנתה האחות לאחד המארגנים ושאלה: מתי ההרצאה אמורה להתחיל?

והוא השיב: אנו לא יודעים בדיוק, המרצה עוד לא הגיע.

כעבור ארבעים דקות, עלה המארגן ואמר: אני מתנצל, המרצה הודיע שהוא נתקע בדרך, וההרצאה לא תתקיים. אמנם, נמצא אתנו כאן אברך תלמיד חכם, ונבקש ממנו לדרוש...

האברך, בלע את רוקו וגמגם: לא הכנתי הרצאה, אבל אשתך אתכם במה שלמדתי היום בכולל - דיני 'השבת אבידה'.

וכך במשך שעה ארוכה עמד אותו אברך ולימד את דיני השבת אבידה.

האחות שמעה, האזינה, פיהקה... וחזרה להודו, לגורו שלה...

האח שמע והבין שהוא 'הפסיד' את אחותו האהובה. ולכן לקח את 'רגליו' וחזר לארץ...

פרשת כי תצא - ואתם הדבקים בה' אלקיכם

ואתם הדבקים בה' אלקיכם...

היה ראוי לאבדם מן העולם. והיה מתקיים בהם: "וּבְאֵבֶד רְשָׁעִים - רְנָה" (משלי יא, י).⁸ ואכן, חלק מהדורות נכחדו ונאבדו מהעולם, אך היו דורות שהרשיעו ובכל זאת הקב"ה לא איבדם, והסיבה לכך בגלל עם ישראל...

וכך פירש רש"י:

זְכַר יְמוֹת עוֹלָם - מה עשה בראשונים שהכעיסו לפניו: **דור אנוש** - הציף עליהם מי אוקיינוס. **דור המבול** - שטפם. וכשחטאו **דור הפלגה** היה בידו להעבירם מן העולם, אך הוא לא עשה כן, אלא **יַצַּב גְּבֻלַת עַמִּים** - קיימם ולא איבדם.

חומש דברים נקרא 'משנה תורה', בו משה רבינו חוזר ומסכם את כל מצוות התורה, תוך שהוא שוזר בתוכו נבואות נשגבות וגילויים נוראים ועצומים העוסקים מתחילת הבריאה ועד היום האחרון.⁷

אחד הגילויים הנוראים שבו הם הפסוקים: "זְכַר יְמוֹת עוֹלָם... בְּהַנְחֵל עֲלֵיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יַצַּב גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְל נַחֲלָתוֹ" (דברים לב, ז-ט), בפסוקים הללו מבואר הקשר העצום והיחוד הנורא שישנו בין עם ישראל לקב"ה.

כידוע, הדורות הראשונים הרבו לחטוא ולפשוע, ומכיון שכן

מעין החכמה

וכתב הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א (פרי צדיק, דברים - אות א), וזתו"ד:

על פי מה שאומרים בשם היהודי הקדוש זצ"ל שלמד בכל יום איזה פסוקים מספר משנה תורה, שאמר שהוא לו לספר מוסר.

והטעם שלמד דוקא ספר דברים - שמכיון שמשה רבינו אמר אותן, דיבורו הוא נצחי, ובשעת הקריאה כאילו הוא שומע עתה מפיו משה את הדברים! ודברי משה נכנסים ללב ופועלים בטח...

8. ופירש המצודות דוד (שם): 'רְנָה' - כי בעודם בחייהם הרעו לבריות.

דבריו הבהירים על מצות השבת אבידה, כיצד מחוייבים אנו להתאמץ ולאתר את בעל האבידה, ואם בסופו של דבר לא מצליחים לאתר - מחוייבים לשומרה עד שימצא...

ההבדל היה חד כל כך, זועק כל כך... וגם אני חזרתי ליהדות!

7. ספר משנה תורה (חומש דברים) הוא ספר מוסר, וכל אחד יכול לדקדק בו ולמצוא דברי מוסר. הוא מעמיד בפני האדם שאיפות גדולות, ערכים נשגבים ורצון לעבוד עבודה מוסרית.

מסילות אל הנפש

פרשת כי תצא - 'חבל הכסף' של הנשמה

ישראל הם חלקו של ה' יתברך בעולם.⁹
ונרחיב יותר...

והטעם: 'למספר בני ישראל' - בשביל מספר בני ישראל שעתידין לצאת מבני שם. 'פי חלק ה' צמו' - כי עם

'חבל הכסף' של הנשמה

וביאור הדבר: כי נשמתו הקדושה של כל יהודי היא חלק משם הוי"ה ברוך הוא, בבחינת "חלק אלוקה ממעל" (איוב לא, ב), ועיקרה ופנימיותה של הנשמה נמצא למעלה בעולמות העליונים סמוך לכסא כבודו יתברך, ורק חלקה הקטן והחיצוני של הנשמה נמצא למטה בעולם הזה בתוך גופו של האדם.

וכנגד חלק הנשמה שנמצא בעולמות העליונים נאמר: 'פי חלק ה'

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת האזינו - מאמר ב), וז"ל: בפרשת האזינו נאמר: "פי חלק ה' צמו יעקב חבל נחלתו" (דברים לב, ט).

פסוק זה מדבר על סוד נשמתו הקדושה של כל אחד ואחד מישראל אשר מורכבת משתי בחינות: פנימיות וחיצונית, וכנגד פנימיות הנשמה נאמר: 'פי חלק ה' צמו', וכנגד חיצונית הנשמה נאמר: 'יעקב חבל נחלתו'.

מעין החכמה

וביאר הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א (תניא, אגרת הקודש - סימן ז), וזו"ת ד': ממעמד הר סיני נבחרנו להיות חלקו של הקב"ה.

האלקות המאירה בנשמתו של כל יהודי - ויהיה איזה יהודי שיהיה - נקראת 'חלקי'. כי לכל יהודי מתגלה אלקות המאירה ומחיה אותו.

משמעותו של 'חלקי' (בענייננו) היא חלק שוה בין השוים - והוא האור האלקי המתגלה בלבו של כל יהודי ויהודי מעם ישראל... והוא קיים לעד!

ועל זה אנו מודים ומהללים: אשרינו! מה טוב 'חלקנו'!

9. בתוך אותה תקופה נוראה של חורבן בית המקדש הראשון, ויצאת עם ישראל מארצם לגלות, כתב ירמיה הנביא את מגילת איכה.

במגילה זו תיאר את כל הצרות שעברו עם ישראל, את ההשפלות והבזיונות, היסורים והמכות, הרדיפות והגלויות...

ובאמצע המגילה, עצר ירמיה הנביא, והודיע: דעו לכם, יהודי קשור לעולם ועד בהקב"ה! אף אחד לא יכול לנתק יהודי מאלקו!

וכך אמר: "חלקי ה' אקרה נפשי על כן אוחיל לו" (איכה ג, כד), ופירש רש"י: ה' מנת חלקי ודין הוא שאוחיל לו!

דרך משל לחבל עב השזור משש מאות ושלוש עשרה (תרי"ג) חבלים דקים, וכמו כן החבל המחבר בין חלק הנשמה שבגוף לבין שרשה בעולמות העליונים כלול משש מאות ושלוש עשרה מצוותיה של תורתנו הקדושה, וככל שהאדם נשמר מכל חטא ועוון ומקיים כראוי את כל מצוות התורה, כך חבל ההמשכה נשאר בשלימותו, והקב"ה מזרים דרכו לאדם חיות ושפע וכל טוב הן בגשמיות והן ברוחניות.

אך כשהאדם מבטל מצוה כל שהיא או עובר על עבירה כל שהיא, נפסק ונחתך אותו חבל דק שכנגד אותה מצוה, ובזה הוא מחסר מחבל ההמשכה, וככל שהוא מרבה לעבור על עוד ועוד מצוות, נפסקים עוד ועוד חבלים דקים מהחבל הכללי, ונגרמת לו חלישות גדולה ביותר, ואם הוא עובר חלילה על עבירה שחייבים עליה כרת, נכרת ונפסק החבל לגמרי, ונאבד הקשר שבין האדם לבוראו...¹⁰

ונרחיב עוד מעט...

עמו', כי חלק זה עודנו מחובר ממש למקור שלו למעלה בשמים.

וכנגד חלק הנשמה שנמצא למטה בעולם הזה בתוך גוף האדם נאמר: 'עֵקֶב חָבַל נַחֲלָתוֹ', כי חלק זה רחוק מעט ממקורו ושרשו, והוא מחובר אליו על ידי חבל רוחני הנקרא "חֶבֶל הַכֶּסֶף" (קהלת יב, ו).

ודרך חבל זה, המחבר בין חלק הנשמה שבגוף לבין שרשו בעולמות העליונים, יורדים כל שפעו וחיותו של האדם, וכן דרכו עולות כל תפילותיו של האדם לשמים, בבחינת: 'וַתַּעַל שְׁוַעְתָּם אֶל־הָאֱלֹהִים' (שמות ב, כג), ודרכו יורדת אליו התורה הקדושה, ועל כן צריך לשמור היטב על חוזקו של חבל זה, ולא לגרום לו חלישות ח"ו.

ומבאר הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א בספרו התניא (אגרת התשובה פרק ה), שחבל רוחני זה דומה על

מעין החכמה

המלך לואי הרביעי היה ידוע כמלך חכם ונבון. המלך נודע בקרב האנשים כמלך מסור, שקשוב למצוקות האזרחים. כדי לדעת מהי דעתו של האיש הפשוט מן השורה, היה נוהג המלך לצאת אל העם שבשדות ולהסתובב בערים השונות, כדי להתבונן מקרוב בחיי האזרחים.

באחד הימים הסתובב המלך בשוק המקומי שבעיר הבירה, כשהוא נהנה לשמוע

10. וכאשר מתבוננים בכך, שוב ושוב, מתגלית בלב היראה מלחטוא, שהרי על ריבוי החטאים נאבד הקשר שבין האדם לבוראו.

ותמיד על האדם לזכור את הכלל: 'עשה את אשר תעשה - אך חשוב תמיד על התוצאה'...

ובענין זה סיפר הגאון הרב צבי נקר שליט"א (אמונה שלמה, חלק ה - עמוד תנא), וז"ל:

מלמד אותך את הטובה שבעצותי והיא: עשה את אשר תעשה - אך חשוב תמיד על התוצאה...! הזקן סיים את דבריו והמלך נפרד ממנו לשלום. שב בחשאי לארמונו, לבש את בגדי המלוכה וחזר לענייני המלוכה התובעניים, כשליצידו שני יועצים נאמנים ומסורים. היועץ המדיני, והיועץ הכלכלי, שניהם יעצו למלך בשאלות המדיניות החשובות הנוגעות לצבא ולהתנהלות כלפי המדינות השכנות, ובשאלות הנוגעות לאוצר המדינה ולהתנהלות הכספית של הממלכה, המלך לואי סמך על שני יועציו לחלוטין ונהג ליישם את עצותיהם החכמות.

ביום שלמחרת, הופיע בארמון המלוכה הספר כדי לספר את המלך כמנהגו בכל תחילת חודש. המלך התיישב על הכסא והספר החל להכין את התער, שבו נהג לגלח את שערותיו של המלך. בעוד הספר מכין את כלי עבודתו, נתקף המלך בהרהורים והחל לחשוב על עצתו של הזקן שמכר לו עצה בעד דוקט של זהב וניסה להבין את כוונתו העמוקה של הזקן בדברים, 'עשה את אשר תעשה - אך חשוב תמיד על התוצאה'. חזר המלך בקול על העצה. כשהוא תוהה על כוונתו של הזקן. לפתע פרץ הספר בבכי והתער נשטט מידי הרועדות. הוא כרע ברך לפני המלך והתחנן לפניו כי לא יהרוג אותו, מאחר ואינו אשם בתכנון המזימה. המלך שהבין שמהו מתרחש לגד עניו, פנה אל הספר בתקיפות ואמר: 'קום עמוד על רגליך! וספר הכל מתחילה ועד סוף, אבוי לך אם תחסיר אפילו פרט אחד!'

בקול רועד ובעיניים מושפלות תיאר הספר לפני המלך כיצד שכרו אותו יועציו הבכירים, היועץ המדיני והכלכלי כדי לרצוח את המלך בשעת התספורת, על ידי שישוף גרונו בתער הספרים. הוא נשבע לפני המלך כי לא רצה להשתתף ברצח מלכו האהוב, אך היועצים הציעו לו סכום גדול ואיימו עליו כי אם

את התגרנים מכריזים בקול על סחורתם המשובחת. המלך הסתובב בין דוכני השוק, כשלתע התגלה לעיניו מחזה מוזר: איש קשיש ובא בימים יושב על גבי מחצלת כשהוא עוטה לגופו גלימה ארוכה וכובע מחודד, ולפניו היה מונח ינשוף כשהוא קשור למקל...

פנה המלך אל הזקן ואמר:

'סבא חביב, הלא אנו מצויים בשוק וכולם מציגים את מרכולתם (סחורתם). האם אתה מציע משהו למכירה מלבד הינשוף שלמרגלותיך?'

'הינשוף אינו למכירה' - אמר הזקן. 'הינשוף מייצג את החכמה, ואני מוכר עצות חכמות, עצות טובות לחיים לכל המעוניין...'

סקרנותו של המלך התעוררה והוא שאל: 'ומה מחירן של העצות?'

'תלוי בטיב העצה. יש עצות ששווין הוא פרוטות אחדות, ויש כאלו השוות יותר. ישנן גם עצות חכמות במיוחד שעבורן תידרש לשלם דוקט (מטבע) שלם של זהב', השיב הזקן, והוסיף כי ישנו תנאי אחד לרכישת העצות, על הקונה לשלם את הסכום המלא מראש, ואין הוא רשאי לדרוש בחזרה את כספו - אף אם העצה אינה מוצאת חן בעיניו.

חייך המלך בלבו וחשב כי לא יזיק לו להשתתף במשחק של הזקן, ופנה אל הזקן: 'סבא, אני אדם עשיר והפרטה מצויה בכיסי, אשלם לך דוקט שלם של זהב ואמור לי את הטובה שבעצותיך...'

נטל הזקן את הדוקט מידי של המלך, בדק כי הוא אכן מזהב, הרהר עמוקות ולאחר דקות ארוכות שנדמו כנצח ביקש הזקן מן המלך להתכופף ולחש באזנו: 'דע לך בני, כי כעת אני

נשמתו בוכה בקרבו...

ממנו יתברך,¹¹ והקב"ה מצטער מכך.

אך לא רק הקב"ה מצטער, אלא גם נשמתו של האדם מצטערת!

בשעה שיהודי חוטא נשמתו חשה שהיא מתרחקת ממנו יתברך, והיא בוכה ומייללת על כך מאוד, והיא לובשת שחורים ומתפלשת בעפר, צועקת ובוכה: 'אוי!

בשעה שרצה הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ז ה"ו) לתאר את אשר מעולל בעל העבירה לעצמו, כתב כך:

'התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאוי לפני המקום, משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד'...

והיינו, שבשעה שאדם חי בחטא הרי הוא מתרחק ונאבד

מעין החכמה

כלל, והיא (הנקודה הקדושה הזו) לעולם בטהרתה ושלמותה עומדת, ושום רוחות שבעולם ועבירות חמורות לא יכולות לפגוע ולנגוע בה... **וכתב** הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א (מחשבות חרוץ - אות ט), ז"ל:

ובאמונה זו תקועים כל הנפשות דבני ישראל אחד לא נעדר, ואפילו פושעי ישראל שהגדילו עבירות הרבה, אמונה זו עדיין תקועה בלבם, וכידוע דהרבה פושעי ישראל מסרו נפשם על קידוש ה', וכמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה, פרשה סה - אות כב) על פסוק "ריח בגדיו" (בראשית כז, כז).

ואפילו אותם שלא עלה בלבם הרהורי תשובה בשום פעם ונשתמדו להכעיס, מכל מקום אם יבשרום שמשיח בן דוד בא, ודאי יאמינו וישבו בתשובה שלימה, ואפילו אותם האפיקורסים שלא ישובו בבשורה בעלמא - כשיתקע בשופר גדול, אז יבואו גם האובדים והנידחים דיחרדו וישוּבו, ואז לא ידח ממנו נידח דגם כל הנידחים שנטמעו בין העמים ישובו...

לא ישתתף בקנוניא, הם ימצאו שליח אחר ויבוא יום והוא ישלם על סירובו להשתתף במזימתם. 'כשנטלתי את התער החד, ורציתי להתנקש בחייך - המלך', אמר הספר, 'שמעתי אותך אומר: 'עשה את אשר תעשה, אך חשוב תמיד על התוצאה', והבנתי כי אתה יודע הכל ושיהיה עלי לשלם על המעשה הנפשע'...

המלך שראה את חרטתו הכנה החליט לפטור אותו מעונש, שומרי הארמון נשלחו לביתם של היועץ המדיני והכלכלי. באופן לא מפתיע שהו שני היועצים בביתו של היועץ המדיני ותכננו את הימים שאחרי ההפיכה. היועצים שהיו בטוחים שמזימתם צלחה, שאלו את השוטרים האם המלך עדיין בחיים. בתגובה לשאלתם, נתנו החיילים אזיקים על ידיהם והובילום אל המקום הראוי עבורם - חבל התליה...

11. אמנם יש להדגיש כאן בבירור שבכל יהודי ישנה נקודה פנימית, ניצוץ ונקודת חיות הנשמה, שבה אי אפשר לפגום

פרשת כי תצא - נשמתו בוכה בקרבו

ולפיכך רואים אנשים מסכנים הללו שבכל פעם מתהפך כחומר

חותם ומשתנה לכמה גוונים, בבית הוא אחר מבחוץ, בבית המדרש הוא אחר מבבית, ביום הוא אחר מבלילה, וכשבאים ימים הנוראים הוא מתנהג לגמרי אחרת, כי הצורה והחומר תמיד בקשרי המלחמה, והנשמה רַבָּה עם הגוף ואין שלום בעצמיו...

וזה שאמרו רז"ל (ברכות סא): 'אוי לי מיצרי ואוי לי מיוצרי', וכל ימי חייו הוא תמיד ברצוא ושוב, ברגע אחד הוא שיכור אחר תאותו ולבו בוער בקרבו, ורגע אחר כשנכשל מתחיל להכות ראשו בכותל ונוהם מקרב לבו מה עשיתי ובוש ונכלם ומתחרט על העברי...¹³

והקב"ה מרחמיו המרובים הטיל על הצדיקים את מצות השבת אבידה...
ולפני שנמשיך נקדים...

למה שמו אותי בגוף כה עבה ואכזר'...

והבכי והצער שלה מורגשים גם ברבדים החיצוניים של הנפש, וזה מוליד באדם תחושות של כעס ותסכול, של עצבות ומרירות וכו' וכו'...

וזה לשונו של הגה"ק רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זיע"א:¹²

'כשגוי' עושה עבירה עושה זאת בכל לבו וגם השכל שלו מסכים לזה בלי שום התנגדות ממצפונו.

לא כן אצל בני ישראל, עם קדוש, אף כשעובר עבירה נשמתו בוכה בקרבו ורק הגוף בעל כרחו כופהו להגביר על הצורה ועל השכל שלו, ולבו כל עמו ומלא כעס ומכאובים על שאינו יכול למשול על תאותו.

מעין החכמה

באחת העירות ברוסיה חי עגלון פשוט בעל אמונה תמימה ואיתנה, אך גם בור ועם הארץ. כשהיה ילד רך נתייתם מהוריו ועל כן לא זכה לחינוך יהודי מסודר. תורה הוא אף פעם לא למד והעובדה שידע לקרוא ולהתפלל מתוך סידור, אף היא נחשבה להישג בעבורו.
כשגדל, תפס את אומנות השוט בידיו וראה בה הצלחה. מדי בוקר היה משכים קום ומתפלל בביתו במהירות, שכן המניינים

12. שפע חיים - תורה ומועדים (חלק כב - עמוד רפא, פרשת נצבים/דילך תשכ"ב).

13. אך אף על פי כן, אסור ליהודי להתייאש והוא צריך לאזור כחות ולהתחיל בכל פעם מהתחלה.
יהודי חייב לשנן לעצמו: 'מה שהיה אתמול, שייך לאתמול. היום יהיה אחרת לגמרי'...

ובענין זה סיפר הגאון הרב זלמן רודרמן שליט"א (בין הדגים לזמירות, חלק ג - עמוד 53), ז"ל:

לשאלת הבן מדוע קיצץ בשנתו, השיב לו האב כי 'היום צום', ועל כן התפילה ארוכה מהרגיל.

הנער לא הבין למה בדיוק מתכוין אביו, אבל בהמשך, כשהצביע אביו על התוספת שיש

לומר בתפילה, סבור היה כי הנה הבין מהו יום צום'. את קשייו בהגיית המילים החדשות ואת התסכול הרב שהסבה לו התוספת הפתאומית, הצליח הבן לכבוש בתוכו ולהסתיר מעיני אביו.

'כעת גש אל הארץ והכן את הסוס ליציאה', הורה לו האב.

'ומה בדבר ה... אוכל? שאל בהיסוס.

'עשה מה שאומרים לך! השיבו האב, רוטן על כי עליו להסביר לבנו דברים פשוטים ויסודיים כל כך.

משהו לא הסתדר בראשו של הנער. רגיל היה לסדר יום קבוע ופתאום משהו השתנה.

הוא ניסה להרגיע את עצמו במחשבה שיש יום בשנה הנקרא 'צום' ובו רותמים תחילה את הסוס לעגלה ורק לאחר מכן אוכלים ארוחת בוקר...

אולם כשראה את אביו עולה על העגלה ומסמן גם לו לעלות עליה, גבר עליו בלבולו. רק כעבור דקות של נסיעה בצינת הבוקר ניסה להזכיר לאביו שוב את ענין האוכל.

'האם אינך קולט?! שאלו אביו בקוצר רוח גובר, 'היום הוא יום צום ולא נאכל ארוחת בוקר!'

הנער הצעיר הצטנף בפנינתו, תוהה ומבוויש, ממתין לדברי הסבר על מהותו של אותו 'יום צום' שבגללו משתנים סדרי בראשית. אבל האב לא נידב אף לא מילה אחת נוספת בנושא. הוא לא היה יכול להסביר לבנו את מה שבעצמו לא הבין...

בצהרים, כששבו מהסיבוב הראשון, קיוה הנער למצוא בבית ארוחה מוכנה

בבית הכנסת עדיין לא החלו בשעה מוקדמת זו. אחר כך היה מכין את עגלתו, רותם אותה אל סוסו ויוצא לדרך, אל תחנת הרכבת שהיתה רחוקה כשלושים פרסאות מהעיר.

פעמיים ביום עצרה הרכבת בתחנה. בבוקר, בדרכה ממערב למזרח, ובצהרים, כשנסעה ממזרח למערב. ממתין היה העגלון לבוא הרכבת, וכשזו עצרה, היה מקיש בפעמונו. או אז היו מתקבצים אליו תושבי עיירתו ששבו מהערים הסמוכות והוא היה מסייעם לבתיהם, תמורת תשלום קבוע.

לעת צהרים היה שב על מסלולו, והפעם היה הריוח כפול, שכן בדרך כלל היה מוביל גם בדרך אל התחנה נוסעים שביקשו להגיע לרכבת. כך חי העגלון שנה אחר שנה, במתכונת חיים קבועה ושגרתית.

כשבנו של העגלון הגיע לגיל חינוך, ביקש האב להעניק לו את אשר נמנע ממנו בילדותו. הוא שלחו לימלמד' כדי שזה ירביץ בו תורה. אלא שלמרב הצער לא הצליח הבן לקלוט את הלימוד. מוחו היה אטום ואך בקושי רב קלט את אותיות האל"ף בי"ת. כאשר חבריו כבר למדו חומש ומשניות, עדיין התקשה בצירוף מילים למשפטים.

כשראה זאת האב, החליט ליטול את בנו תחת חסותו, כדי שילמד לכל הפחות מלאכה. עד מהרה תפס הנער, חרף גילו הצעיר, את רזי העלונות ואף הפגין בה חריצות למופת. עם הזמן העביר האב כמה מן המלאכות - כגון האכלת הסוס בזמני המנוחה ונדנדו הפעמון לקראת היציאה לדרך - לידי בנו.

ויחי היום והנה הגיע הצום הראשון לאחר מלאות לנער שלש עשרה שנה. באותו בוקר הקיץ העגלון את בנו מוקדם מהרגיל.

הצדיקים לקחו אחריות...

נְטָעִים'... וַיְגִדְרָה'... 'עַם הַמְּלֶךְ בְּמִלְאֲכָתוֹ'
- עם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך
הוא. **'יִשְׁבוּ שָׁם'** - נשמותיהם של
הצדיקים **שבהם נמלך** וברא את עולמו.

בשעה שעלה ברצונו יתברך לברוא את
העולם, פנה הקב"ה בענוותנותו
לנשמות הצדיקים ואמר להם ברצוני
לברוא אדם, ולמסור בידו כחות כאלו,

בספר דברי הימים (דברי הימים"א ד, כג)
נאמר כך: **"הִמָּה הַיּוֹצְרִים וַיִּשְׁבִּי**
נְטָעִים וַיְגִדְרָה עִם הַמְּלֶךְ בְּמִלְאֲכָתוֹ
יִשְׁבוּ שָׁם".

ובמדרש ביארו את הפסוק הזה כך:¹⁴
'הִמָּה הַיּוֹצְרִים' - אלו נפשותיהם של
הצדיקים **שבהם נמלך** הקדוש
ברוך הוא לבראות את עולמו. **וַיִּשְׁבִּי**

מעין החכמה

את עיניו משים עצמו שקוע בשנתו. רק לאחר
שאביו הוסיף להניעו ולהפציר בו לקום. פתח
את פיו: 'וכי אתה סבור שתעבידני בפרך, בלי
אוכל ובלי משקה, ואני אסכים לכך?! לא ולא!'

לבו של העגלון נצבט. ברגע נדיר של חסד ורכות
הצליח לחוש את לב בנו ואף להזדהות עם
עלבונו הצורב. הוא שלח יד מלטפת אל ראשו.
'לא ולא בני יקירי, מה שהיה אתמול, שייך
לאתמול. היום יהיה אחרת לגמרי!...

את הסיפור הזה סיפר הריי"צ מליובאוויטש
זיע"א, ובסיומו אמר כך:

במשך היום עלול יהודי להיכשל בעבירות
שבין אדם למקום כמו גם בחטאים
שבין אדם לחברו. יכול הוא לעשות מעשים
שונים ומשונים, משוללי הסבר ומחוסרי
רגישות. אך בכל בוקר ובוקר, בקומו משנתו,
עליו לומר ואף להבטיח לעצמו: מה שהיה
אתמול, שייך לאתמול. היום יהיה אחרת
לגמרי!...

14. **רות** רבה (פרשה ב - אות ג).

שתפצה אותו על ארוחת הבוקר שלא היתה.
אבל במטבח לא היה איש והשולחן היה ריק
לגמרי. הוא כבר פחד לשאול את אביו ורק
מבטיו התחננו לדבר מאכל כל שהוא. לבסוף
החליט לעשות מעשה. הוא ניגש אל המְזֻנָה
(המזונג) והושיט יד ליטול פרוסת לחם...

אביו הבחין בכך, אחז בזרועו בכח ואף סטר
לו. 'חצוף שכזה אני מגדל בביתי?! האם
לא הספיקו לך שלש הפעמים שאמרתי לך כי
היום הוא יום צום ובצום לא אוכלים!...'

רק בשעת ערב מאוחרת, לאחר צאת
הכוכבים, הזמין העגלון את בנו לשבור
את רעבונו. יותר משהיה נתון לבו לאוכל, היה
הנער הצעיר פגוע מיחסו של אביו כלפיו. בלבו
גמלה החלטה, כי מחר בבוקר לא יקום
ממטתו ולא יצטרף אל אביו בנסיעתו. 'אם אין
אוכלי - חשב לעצמו בעיניים שטופות דמע -
'אין גם עבודה! חיש מהר שקע בשינה עמוקה
שגאלה אותו מכל תלאות היום החולף.

בבוקר חש את מגע יד אביו על כתפיו. 'קום,
בני, קום', קרא לו האב. אבל הנער עצם

אדם לחטוא ולהרגיז לפניו, אשר מחמת זה באמת קטרגו המלאכים על בריאת האדם ואמרו: "מה אנוש כי תזכרנו וגו'" (תהלים ח, ה) - כי עתיד לחטוא קמך ולארגזא קמך (זוהר, שמיני דף לה ע"ב), ומחמת זה נמלך ונתייעץ ה' יתברך עם נשמות הצדיקים, ונגמר העצה ביניהם לברוא את האדם וכל העולם התלוי בו.

כי ה' יתברך ראה במעשה הצדיקים, שהם יעמדו בנסיון בזה העולם, אף גם בגודל כחם ישיבו כל באי עולם אליו, ויתקנו כל הקלקולים שיקלקלו שאר בני אדם, ועיקר הסמיכה היה על נשמת משיח שקדם לעולם, שהוא שורש כלל כל הצדיקים שבכל הדורות, שהוא יגמור כל התיקונים ויתקן כל הקלקולים שקלקלו בכל הדורות.

נמצא, שמשיח הוא עיקר הערב של כל העולם, וכמו שמבואר הדין בשולחן ערוך בהלכות ערב שמי שמתיעץ עם אחד אם להלוות לאיזה אדם, והוא אומר להלוות לו, הוא נעשה ערב, ועל כן **משיח וכל הצדיקים הכלולים בו שיעצו את ה' יתברך לברוא העולם על כן הם נעשו ערבים בדבר כנ"ל**. וסוף כל סוף יגמרו ויקיימו הערבות בשלימות כנ"ל.

שכל הנהגת הבריאה תהיה בידו! כל הבריאה תושפע על ידי מעשיו!

כאשר הוא ילך בדרכי (בדרך ה'), יעסוק בלימוד תורה ובקיום המצוות, הוא ימשיך שפע לכל העולמות, וכולם יתקיימו ויזונו מכח מעשיו הטובים. ואפילו נשמות הצדיקים שבגן עדן יקבלו עילוי ותוספת כח מעבודתו של האדם החי בעולם הזה.

אך, מאידך, באותה מדה אם הוא ירשיע, אזי הוא יהרוס ויחריב את כל העולמות. ואם כן, מה אתם אומרים, האם כדאי לבוראו או לא?

ונשמות הצדיקים השיבו: בורא עולם! ברא את האדם, ואנחנו מוכנים לקבל על עצמנו את האחריות להחזיר את כל נשמות ישראל אליך בתשובה!

והקב"ה קיבל את ההתחייבות שלהם, וברא את העולם!

זוה לשון הגה"ק רבי נתן מברסלב זיע"א:¹⁵

כי כשה' יתברך רצה לברוא את העולם, נמלך בנשמותיהן של צדיקים, וברא את העולם, כמו שכתוב: "המה היוצרים וגו'" (דברי הימים"ד, כג). וענין מה שנמלך ה' יתברך עם הצדיקים, הוא מחמת שה' יתברך צפה שעתידין בני

מעין החכמה

15. **ליקוטי** הלכות (חוי"מ, הלכות ערב - הלכה ד אות ד).

פרשת כי תצא - באהבה, בחיבה ובמאור פנים

שיעמוד בעזרי כי אם אתה לבד. ועל כן מבקש: 'ערב עבדך לטוב'. 'ערב' דייקא וכנ"ל. ועל כן משיח סובל יסורין עבור כל ישראל, כי הוא מוכרח לסבול יסורין וכו', מאחר שנעשה ערב בעד כולם...

ואחר ההקדמה הזו נתחיל ללמוד את פרשת השבוע...

ועל כן דוד המלך עליו השלום, שהוא משיח, מבקש מה' יתברך:

"ערב עבדך לטוב וגו'" (תהלים קיט, ככב). 'ערב' דייקא, כי מבקש מה' יתברך שהוא יהיה בעזרו לגמור ולקיים הערבות בשלימות, כי אומר, הלא אני נעשיתי ערב בעד הכל כנ"ל ואין מי

באהבה, בחיבה ובמאור פנים

ואומר 'נדחים' - על דרך אומר: "וַיִּנְדְּחֵתְּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם" (דברים ד, יט)... שהעובר פי ה' יקרא 'נידח', ויצו ה' לבל יתעלם אלא ישיבם לאחיו הוא אלהי עולם, וכפל לומר 'הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵם', נתכוין כי מתחילה ישיבם לדרך הטוב, ובזה יתקרבו אל אביהם שבשמים, והוא אומר: 'תשיבם אל אחיך'...

ואבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א, הרחיב את הדברים, ואמר כך: ¹⁶

מהפסוק הזה למד אור החיים הקדוש שאסור לצדיקים להתעלם מבניו של ה', ואפילו אם הם נידחים עד מאוד מעולם הקדושה, עד שירדו למדרגת בהמה (בחינת שור ושה), מצוה עליהם להוכיחם בדרכי נועם ולקרבם

בפרשה שלנו נצטוינו על מצות השבת אבידה, וכמו שנאמר: "לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיקך" (דברים כב, א)...

וביאר אור החיים הקדוש (שם), וז"ל:

לא תראה את שור וגו' - פרשה זו באה לרמוז בפרטות חיוב התוכחות, שצריכין בני אל חי צדיקי עולם לעשות לעם ה', והן אלה צדיקים יקראו לצד מעלתם 'אחים', כמו שהעירותך (ויקרא יט, יז) שכינוי זה הוא מדרגה היותר מעולה שבכל כינויים אשר יתכנו בהם יחידי עם.

ואותם ציוה ה' כי תראה את שור, אלה הם בני אדם שנמשלו כבהמות והם צאן קדשים, ולזה קראם שור ושה, 'אחיקך' - שהוא הקדוש ברוך הוא, ויחס לו שם זה להעיר אל מי מקדושו הוא מצוה שהם הצדיקים, כמו שכתבנו.

מעין החכמה

16. בצור ירום (חלק יא, פרק מו - עמוד 247).

נכתבו בגמרא על השבת אבידה, כמה הלכות בחושן משפט.

אומר לך האור החיים הקדוש, שעיקר מצות השבת אבידה זה להשיב יהודי לאביו שבשמים. לא להתעלם מיהודי. גם אם הוא נידח מעולם הקדושה ועושה מעשה בהמה - 'השב תשיבם לאחיך', צריך להשיבו אל הקב"ה. 'ואם לא קרוב אחיך אליך' (דברים כב, ב) - יש הסתר פנים, יש קשיים, 'ואספתו אל תוך ביתך' (שם) - תביא אותו לבית המדרש, ישב שם ישמע שיעור ועוד שיעור, יבוא בבוקר, יבוא בצהריים, יבוא למחרת, וכך יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, עד שיתקרב לדרך הנכונה, והכל בדרכי נועם ובסבלנות.

ברוב הפעמים אדם שרק התחיל להתקרב, לא יכול לשמור גם טהרת המשפחה וגם שמירת שבת וגם להניח תפילין וכו', לכן תנהג אתו כמו שנוהגים המלצרים באולם כשמגישים את האוכל, הם אומרים לאנשים: 'יש עוף, יש שניצל, יש קציצה, מה להגיש לך?'

כלומר אתה צריך לדעת שאותו האיש שרחוק לעת עתה הוא בא עם כל ה'מזוודה' שלו שמלאה בבעיות רוחניות, ממה שרק תתחיל לעבוד אתו זה מצויין, לכן תגיד לו שיבחר עם מה להתחיל - שמירת שבת, טהרת המשפחה, תפילין וכו', מה שהוא יכול.

באהבה ובחיבה עד שיצליחו להשיבם לאביהם שבשמים.

ובזה מקרבים את הגאולה, כפי שכתב האור החיים הקדוש במקום אחר (ויקרא כה, כה), וז"ל:

והגאולה תהיה בהעיר (הצדיק) לבות בני אדם ויאמר להם: 'הטוב לכם כי תשבו חוץ, גולים מעל שולחן אביכם?! ומה יערב לכם החיים בעולם, זולת החברה העליונה אשר הייתם סמוכים סביב לשולחן אביכם, הוא אלקי עולם ברוך הוא לעד?! וימאס בעיניו תאוות הנדמים (הצדיק יביא לכך שכל אחד ואחד ימאס בכל התאוות המדומות של העולם הזה), ויעירם בחשק הרוחני, גם נרגש לבעל נפש כל חי, עד אשר ייטיבו מעשיהם'.

וחותם האור החיים הקדוש את דבריו בלשון חריפה: 'ועל זה עתידין ליתן את הדין כל אדוני הארץ גדולי ישראל, ומהם יבקש ה' עלבון הבית העלוב'.

התפקיד של הצדיקים הוא להגיד לעם את הערך שלהם אצל ה' יתברך, לא להרחיק את העם ח"ו. כי הריחוק הזה היא השקפה פסולה. זו טעות ליצור נתק גמור בין הרב לציבור.

לקרב יהודי לה' - פירוש הדבר, להחזיר את הדבר למקומו, לביתו, כמו 'השבת אבידה'. כמה סוגיות

אכל, לא זו, פתאום אחרי שנתיים ברוך ה' התחיל להזיז את הרגל, את היד, מה יגידו לו - 'אדוני, לשכת עבודה אמרו שתבוא מחר, יש להם עבודה בשבילך'. וכי זה מה שאומרים לאדם שנמצא בשיקום?! לאט לאט. תן לו להשתקם. הוא מזיז את האצבע, אתה שמח. מזיז את היד, את הרגל, אתה עוד יותר שמח.

כך זה גם ברוחניות - אנשים שהיו רחוקים, היו פצועים קשה בנשמה שלהם, אין להם שום גישה, הכל מרוסק אצלם. אנשים שהתרוסקו בדת צריך לשקם אותם לאט לאט. יש לך בנים שיחיו - חלק טובים ברוך ה', וחלק קצת לא פשוטים. תיזהר לא ללכת אתם בכח.

תהיה חכם ותנהג בעדינות כדי שלא תפסיד חלילה את הכל. תתן את היד הימנית שלך עם הרבה חום, ואת היד השמאלית עם הרבה ליטוף. פעם היה הכלל של 'שמאל דוחה וימין מקרבת', היום צריך לקרב בשתי הידים וכולי האי ואולי נצליח במשימת הקירוב... עיי"ש באורך דברים מתוקים ונפלאים.

והיצר הרע החל בְּטוֹיֶת קורי העכביש...

הוא אומר לך: 'אתה יודע מה, בוא נתחיל עם תפילין'. תעזור לו להשיג תפילין מהודרות, בכך שתפנה אותו לסופר ירא שמים ובן תורה, כי התפילין שלו מאז הבר מצוה כבר ישנות מאוד, ורחוקות מלהיות מהודרות, ואולי אפילו אינן כשרות כלל.

דע לך שלא ניתן לתאר את גודל הנחת רוח שיש לה' יתברך מכך שיהודי זה הולך וקונה תפילין חדשות ומהודרות ומניח אותם. כפי שאומר הראשית חכמה (שער הקדושה, פרק ששי - אות נז): **'כי יותר חפץ הקב"ה באדם רשע שיניח תפילין מאדם צדיק'**. כעת אתה מזכה אותו לצאת מגדר 'קרקפתא דלא מנח תפילין', שכך נקראו פושעי ישראל בגופן, ואפילו אם הניח תפילין רק פעם אחת בלבד כבר יצא מגדר זה.

הדרך של בעל התניא היא, להביא למצב כזה שהנשמות של עם ישראל, אפילו הפשוטות ביותר, יהיו סיבה ומדור להשראת השכינה. אתה רואה את ההתחלה שהוא רוצה להתחיל עם תפילין - תאמר לו: 'כל הכבוד, התחלת משהו טוב'.

להבדיל אדם ח"ו עבר איזה חולי, שנתיים היה כמו צמח, לא התפלל, לא

הנרצה - מדת ההשתוות

הבאנו את דבריו של הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א שכתב, וזה לשונו:

הקב"ה ברחמיו זיכה אותנו לכתוב סדרת ספרים אשר בשם 'חלב הארץ' תכונה, ושם (חלק ב - עמוד 202)

יש לפרוש מעוד משהו, להעמיק יותר, אל תוך היער, לחזור הביתה פחות, לשכוח את המציאות הסובבת.

פנייתו של הקדוש ברוך הוא אל משה וטביעתו שיתגלה וילך בשליחותו, מעוררת בו התקוממות עזה. איך אפשר להפסיק את התנועה המתמדת הזו כלפי מעלה? מה ישאר אם אתגלה? האם אשרוד זאת, האם לא אתייבש ואפול לגמרי?

כשכל החיים מיוסדים על עליה אחר עליה, קשה להבין איך אפשר לפנות החוצה אפילו לרגע. אין זו אנוכיות, אלא אונס גמור. המתבודד אינו יכול לתפוס איך אפשר לפרוש מן העמידה נוכח פני ה' ולו לרגע קט - 'כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה קארי ביה מיתה!¹⁷

ואז אומר הקדוש ברוך הוא למשה רבינו: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מַעַל רַגְלֶיךָ" (שמות ג, ה). הנעל היא הנועלת ומחברת את האדם אל המציאות, וגם המתבודד שעמל כל ימיו לפרוש מן המציאות החיצונית מתקשה מאוד לפרוש ממציאותו שלו, להישמע לקריאת ה' בניגוד לכל מה שנפשו יודעת ומכירה לטוב באמת.

לפעמים על מנת לעלות למעלה יותר, יש להיפרד מכל המוכר והידוע עד עתה.

הרבי הריי"צ מליובאוויטש זיע"א מגדיר את ההתבודדות כ'בית יד' של השכל, והיינו כלי שעל ידו ניתן לאחוז בשכל, להשיגו ולהפנימו.

כשמתבודדים, מדמימים את כל מציאות החומר המעכבת את גילוי אור הנשמה. אז אפשר להתעלות ולהיעשות לבעלי צורה - לגלות את הפנימיות ולהגבירה על החיצוניות.

מאז ומעולם היה כל מבקש השם אוהז בדרך ההתבודדות, פורש ומנקה את עצמו מכל המעכבים החיצוניים ומתייחד עם בוראו במקום שאין בני אדם עוברין בו.

משה רבינו, כשהוא מבחין בסנה הבווער ואיננו אוכל, אומר: "אֶסְרָה־נָא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה" (שמות ג, ג).

מפרש רש"י הקדוש (שם): 'אֶסְרָה־נָא' - 'אסורה מכאן, להתקרב לשם'. ארבע מילים אלו מביעות את המתח העצום בו חי המתבודד בכל רגע ורגע. אסורה מכאן - אפשר ואבדיל עצמי מדבר מה, כדי להתקרב לשם - כדי שאזכה לקרב ולדבוק באור השם, להיות לו לבדו בלי כל פירוד ומניעה.

עם כל מדרגה שזוכים לה, נולדת שאיפה חדשה וחזקה יותר - להגיע קרוב יותר עמוק יותר. לשם כך

מעין החכמה

17. זוהר הקדוש (נשא דף קלה ע"ב).

לעבוד את עבודתו ותיקון העולם כרצון ה', הוא זוכה להפוך את החסרון עצמו למעלה עצומה המניע אותו כלפי מעלה בחילא יתיר (ביותר כח).

אם קודם היתה לו שלימות מסוימת בעבודתו, טוב טעם והרגשה של התעלות מתמדת, הרי כעת לבו דואג בקרבו בכל עת על שאינו עובד את השם כדבעי, ואינו מקיים את רצונו יתברך בתיקון המציאות. ודאגת הלב הזו היא המכשירה את האדם יותר מכל לטהרת השכל ולקרבת השם יתברך, כמו שאמר (חגיגה ג): אין מוסרין ראשי פרקים (היינו סודות ורזי תורה) אלא למי שלבו דואג בקרבו.

כשאדם נדמה בעיני עצמו למושלם - כמו המתבודד שלנו בתחילת דרכו שחי חיים שלמים עם עצמו, ולא היה לו דבר בעולמו מלבד התנועה המתמדת 'אסורה מכאן להתקרב לשם' - קל להפריע לו ולהפילו ממדרגתו. לכן הוא מרגיש שעבודתו צריכה שמירה והגנה, ובצדק. אבל כשלבשו של אדם דואג ונשבר בקרבו, ודומה הוא בעיניו תמיד לחסר חסרון עמוק ויסודי, הופך אותו החסרון לכלי שאין בריא וחזק ממנו. 'אין כלי שלם יותר מן הלב השבור' - כלי שעצם שברונו הוא מקום הקיבול שלו...

ובאמת הנסיון הזה עבר על כל צדיקי עולם! לכל צדיק מצייר לו

ההתגלות אינה פרישה מעם השם ח"ו, אלא הגשמת רצונו יתברך בכריאת העולם. ממילא מובן שאין היא בגדר ירידה, אלא עליה עצומה. אמנם המתבודד אינו מסוגל להבין זאת, ולכן עליו להיפרד מכל מה שהכיר, להניח בצד את כל השגותיו השכליות ורגשיו לבבו, ובמסירות שלמעלה מטעם ודעת להאמין בהשם יתברך שזהו המעשה הנכון ביותר לעשותו.

ההתבודדות היא במדה רבה חסרת אחריות, כמו אשה רווקה

שקל לה לפתח קריירה משלה, אך העיקר אצלה חסר מן הספר. אין היא יולדת ילדים, אין היא עוסקת בישונו של עולם. עם ההתגלות, בא חסרון זה על תיקונו. אין ההתגלות סותרת את ההתבודדות, אלא מהווה את המדרגה הבאה - שכל עצמה של ההתבודדות לא באה אלא על מנת להכין את הנפש לקראתה.

אמנם אנו איננו פטורים מלנסות ולהבין את הדבר הגדול הזה, כיצד יתכן לחיות בתוככי המציאות מתוך מעורבות וקירוב דעת, ועם זאת לשמור על עליה מתמדת ועל טהרת השכל - ועוד ביתר שאת?

ונראה לומר שכאשר המתבודד מפנים אל תוכו את חסרונו באמת, ומבין שלא יתכן שיחיה לעצמו, מבלי

פרשת כי תצא - איך אפשר לא לפעול! :

לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח), והיא המדרגה הגבוהה ביותר של קבלת עול.

כאשר אדם יודע שכל ענייניו ותכליתו היא לעשות רצון השם, נעשה הכל אצלו שוה לטובה - אז באפשרותו לקיים כל ציווי באותה מדה של חשק, בין אם מדובר בציווי הקרוב לנטיית לבו ובין אם לאו.

מדת ההשתוות היא 'עבודה קשה שבמקדש'. ישומה מורכב מאוד, ודורש שיקול דעת ושיפוט פנימי רגיש ועדין מאוד. אם כי צריך לזכור שהכלל היסודי הוא שכל כוונתו תהיה לשם שמים, אבל מצד עצמו אין חילוק. כלומר, אם נוטה אדם לדרך כזו ולא לאחרת, מצד עצמו וטבעו אין זה טוב. אך ודאי סוף כל סוף עליו לבחור, ואת בחירתו עליו לבצע על פי רצון ה' לשם שמים... ועיין עוד בספרנו חלב הארץ ותרוה נחת.

ונעבור לחיים שלנו...

היצר הרע באופן אחר את 'הסכנה' הקיימת, כביכול, אם הוא יניח מעיסוקיו הפרטיים ויצא לעם. והאמת שלצדיקים זה נסיון לא קל - אך אין להם ברירה, הרי הם לקחו אחריות, וגם נצטוו על מצות השבת אבידה...

ונסיון זה עבר ביתר שאת על הבעל שם טוב הקדוש, כי הוא בטבעו היה נוטה להתבודד ולהיות דבוק בה' כל עתיו ורגעיו מבלי לקבל על עצמו עול של הנהגה וצרכי ציבור כלל.

ולמרות שבאמת הטבע הזה כולו קדושה ויראת שמים, שהרי המבוקש הוא עבודת ה' ולא עניינים זרים ח"ו - בכל זאת עלינו לדעת שלא זה העיקר. לפי שהתכלית היא לעשות את רצון ה', ואם רצונו יתברך שיקיימו מצות השבת אבידה - אזי 'מצד עצמו אין חילוק'...

דבר זה נקרא מדת ההשתוות, ההשתוות באה מלשון הכתוב: "שויתי ה'

איך אפשר לא לפעול!...?

ואנו שוכחים שישנו עוד ציווי בתורה שעליו גם אנחנו מצויים - מצות "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח):¹⁸ **ואהבת** לרעך כמוך, הוא צו התורה הקדושה:

ברוך ה', סיימנו ללמוד על הרובד שמצויים הצדיקים ואנו נאנחים אנחת רווחה - 'הרי אנחנו רחוקים מאוד מאוד מהמדרגה הזו (ממדרגת הצדיקים), ואם כן אפשר להמשיך בחיים כרגיל!'

מעין החכמה

18. ראה באורך בספר שערי אהבת ישראל (עמוד שכד), לרבי מליובאוויטש.

פרשת כי תצא - איך אפשר לא לפעול?!

בו חסרונות, שהרי "וְעַל-כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶה אֶהְבֶּה" (משלי י, יב).

כשאוהבים יהודי אי אפשר להעלות על הדעת שיקרה לו משהו רע חלילה... וכשעולים בלבו של האדם מחשבות כאלו חלילה, האדם נכנס ללחץ, רק שלא יתקיימו חלילה'...
וכאמור, גם אנחנו מצווים על מצות 'אהבת ישראל'.

והנה, כשמתבוננים היום בעולם ורואים את מה שקורה, נעצרת הנשימה: מה קורה לאנשים השתגעו לגמרי? זוגות מתגרשים, הבתים מתפרקים, והילדים נהפכים להיות יתומים למרות ששני ההורים עדיין בחיים...

מריבות שפורצות בין אנשים, סכסוכים ופגיעות, שוד ורצח...

וגם בתוך הנפש פנימה: עצבות ומרירות, חרדות וכאונות, רדיפה ושנאה עצמית...

לאהוב לא רק את כלל ישראל אלא גם את כל אחד ואחד באופן פרטי.

לאהוב לא רק את החבר הגר בקרבתו הוא מכירו אלא גם את מי שלא ראהו מעולם.

לאהוב לא רק את 'בן התורה הגאון והצדיק' אלא גם את היהודי הפשוט ואפילו יהיה רשע.

וכל זה יכול להיות בשלימות ובאמת רק כאשר ישנה הכרה שכל נשמות ישראל הם כ'גוף אחד', ואהבתו לזולתו היא כאהבת עצמו ובשרו.¹⁹

וכאן חייבים לעצור רגע ולהדגיש:

אהבת ישראל היא לא מושג 'תיאורטי', וגם לא הבנה ושכל. אהבת ישראל היא רגש! ורגש כידוע משפיע על המחשבות...

כשאוהבים יהודי אי אפשר להתעלם ממנו, ואי אפשר למצוא

מעין החכמה

דברי נחת ועניינים של קירוב. **כמובן שצריך להיות בזה זהירות וכו'**, אבל מובן שגם בזה הרי צריך להושיט - להזקוק עזרה - יד, ולפעמים גם כן יד ארוכה, אבל כמעט שתמיד בזהירות הנ"ל מצליחים בעבודה זו ומוציאים יקר מזולל. ואנו אין לנו אלא הנהגה זו, ומובטחים אנו שתהיה בהצלחה.

19. ואפילו היהודים שהתרחקו מאוד מה' יתברך ונעשו כופרים ואפיקורסים, גם אותם צריך לקרב, וכך כתב הרבי מליובאוויטש (שערי אהבת ישראל - עמוד רכז), וזה לשונו:

'הנה מעולם היתה שיטת ליובאוויטש שלא לרחק את בני ישראל, ואפילו מסוג הנ"ל, ואדרבה לקרבם לאבינו שבשמים על ידי

והקב"ה מצוה כל יהודי, אהוב את חברך, אהבה אמיתית, אהבה שלא תניח לך להתעלם ממנו...

וכשמתגלית בלב אהבת ישראל איך אפשר שלא לפעול?!...

ואנשים סובלים! או הו איך שהם סובלים! **והם** מנסים להיחלץ מהמצב שלהם, אך הם לא מצליחים! היצר הרע לכד אותם בתוך הרשת... כשמדי פעם הוא מהדק יותר את חוטי הרשת מסביב לצואר...

אז מה עושים?...

הקב"ה את האשה לתת לבעלה. חובות הכוללים נתינה רגשית ונתינה גשמית. **וכשהדיעות** הללו יכנסו באמת לתובנה, הדרישות והמריבות יפסיקו.

כל יהודי חייב ללמוד הלכות לשון הרע, לדעת שאסור לשמוע רע, וגם אם בטעות הוא שמע, בדרך כלל אסור להאמין כלל - וזה הוא השלב הנמוך והבסיסי.

מיהודי דורשים שיוליד בקרבו רגש אמיתי של אהבת ישראל, אהבה שתמנע ממנו לראות רע ביהודי, שהרי 'וְעַל כָּל-פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֱהָבָה', וכשלא רואים רע אי אפשר לספר לשון הרע!

כל יהודי צריך ללמוד לעצמו וללמד לאחרים שהקב"ה ברא, בשביל הבחירה והנסיון, שתי מערכות מקבילות: מערכה אחת של קדושה וטהרה ומערכה אחת של טומאה ורוע. וכאשר חיים לפי השולחן ערוך נדבקים במערכה של הקדושה, וכאשר חוטאים נדבקים במערכה של הטומאה...

ושוב, כשמתבוננים היטב במה שקורה בעולם מבינים שהשורש של כל הבעיות הוא חוסר מודעות! אנשים פשוט לא יודעים איך להתנהג!

כל המריבות בין בני הזוג נובעות מטיפשות וחוסר ידיעה. כל הסכסוכים בין אנשים נגרמים מ'גפרור' דלוק שינזרק! לחלל...

שליטתו של היצר הרע אפשרית רק על אדם שלבו פנוי מן החכמה...

וזה מה שעלינו לעשות! לטפל ב'מודעות'!

כל איש חייב ללמוד לעצמו וללמד לאחרים את הציווי שהקב"ה מצוה את הבעל. ללמוד את החובות שחייב הקב"ה את הבעל לתת לאשתו. חובות הכוללים נתינה רגשית ונתינה גשמית.

כל אשה חייבת ללמוד לעצמה וללמד לאחרים את הציווי שהקב"ה מצוה את האשה. ללמוד את החובות שחייב

פרשת כי תצא - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

את מלך המשיח ושאלתי אותו: למה אתה לא מגיע לגאול את עם ישראל?

והמשיח השיב: מיליון ילדים יהודים בישראל לא יודעים תורה, אפילו לא יודעים פסוק אחד של 'שמע ישראל, ה' אלקינו, ה' אחד'... (עכ"ל של הרב עובדיה זיע"א).

וכשלא יודעים תורה, אין כלום!... אין שום חיבור אמיתי להקב"ה, והנפשות סובלות... ומי שבלבו בוערת אש אהבה לישראל לא יכול להשאר אדיש! **מי** שרואה את השריפה הנוראה המשתוללת ברחובות, שריפה באש התאוות והמדות רעות, חייב להתמלא ברחמים ולעשות ככל יכולתו להאיר את העולם כולו באור התורה!

והנכנס למערכה של הטומאה, נכנס למקומות של תהום וצלמוות, למקומות ששם שורה עצבות, מרירות, פחדים וחרדות...

והרוצה לרפא את נפשו, לא צריך כדורים וזריקות, אלא פשוט לחזור בתשובה, וללמוד בכל יום, בקביעות, שיעור תורה... ועל ידי כך הוא יזכה להתקשר בו יתברך, ויזכה לשמחה אמיתית בלב ונפש.

ונמצא שהגם שאין אנו מצוים על 'השבת אבידה' (ברובד של הצדיקים), אך על 'אהבת ישראל' אנו כן מצוים.

ולפני סיום, נוסף עוד פרט:

באחד משיעוריו סיפר מרן הרב עובדיה יוסף זיע"א, פגשתי

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

עד מאוד מעולם הקדושה, עד שירדו למדרגות הכי פחותות, מצוה עליהם להוכיחם בדרכי נועם ולקרנם באהבה ובחיבה עד שיצליחו להשיבם לאביהם שבשמים.

ג. התפקיד של הצדיקים הוא להגיד לעם את הערך שלהם אצל ה' יתברך ולא להרחיק את העם ח"ו. כי הריחוק הזה הוא השקפה פסולה. זו טעות ליצור נתק גמור בין רב לציבור.

לקרב יהודי לה' - פירוש הדבר, להחזיר את הדבר למקומו, לביתו, כעין 'השבת אבידה'. וזה עיקר מצות השבת אבידה שעליה

א. אחת ממצוות העשה שבתורה היא מצות השבת אבידה. והיא מצות עשה שבין אדם לחברו המחייבת להחזיר אבידה לבעליה.

ומצוה זו נוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקבות. וישנם הרבה גדרים במצוה זו, כי ישנם דברים שהמוצא אינו חייב להכריז עליהם, וישנם דברים שהוא חייב להכריז. וגם בדברים החייבים להכריז צריך לדעת כיצד להכריז.

ב. ומלבד הפשט הפשוט של המצוה, ישנו רובד נוסף לכך, שאסור לצדיקים להתעלם מבניו של ה', ואפילו אם הם נידחים

מסילות אל הנפש

פרשת כי תצא - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

המריבות בין בני הזוג נובעות מטיפשות וחוסר ידיעה. וכך נגרמים כל הסכסוכים בין אנשים.

וכדי להצליח על כל איש ללמוד לעצמו וללמד לאחרים את הציויי שהקב"ה מצוה את הבעל. ללמוד את החובות שחייב הקב"ה את הבעל לתת לאשתו. **חובות הכוללים נתינה רגשית ונתינה גשמית.**

וכן כל אשה חייבת ללמוד לעצמה וללמד לאחרים את הציויי שהקב"ה מצוה את האשה. ללמוד את החובות שחייב הקב"ה את האשה לתת לבעלה. **חובות הכוללים נתינה רגשית ונתינה גשמית.** וכשהידיעות הללו תכנסנה באמת לתובנה, הדרישות והמריבות תופסקנה.

ז. הדרישה מכל יהודי שיליד בקרבו רגש אמיתי של אהבת ישראל, אהבה שתמנע ממנו לראות רע ביהודי, וכשלא רואים רע אי אפשר לספר לשון הרע!

כל יהודי צריך ללמוד לעצמו וללמד לאחרים שהקב"ה ברא, בשביל הבחירה והנסיון, שתי מערכות מקבילות: מערכה אחת של קדושה וטהרה ומערכה אחת של טומאה ורוע. וכאשר חיים לפי השולחן ערוך נדבקים במערכה של הקדושה, וכאשר חוטאים נדבקים במערכה של הטומאה.

והנכנס למערכה של הטומאה, נכנס למקומות של תהום וצלמות, למקומות ששם שורה עצבות, מרידות, פחדים וחרדות. והרוצה לרפא את נפשו, לא צריך כדורים וזריקות, אלא פשוט לחזור בתשובה, וללמוד בכל יום, בקביעות, שיעור תורה... ועל ידי כך הוא יזכה להתקשר בו תברך, ויזכה לשמחה אמיתית בלב ונפש.

מצווים הצדיקים, להשיב יהודי לאביו שבשמים. לא להתעלם מיהודי.

גם אם הוא נידח מעולם הקדושה, תביא אותו לבית המדרש, ישב שם ישמע שיעור ועוד שיעור, יבוא בבוקר, יבוא בצהרים, יבוא למחרת, וכך יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, עד שיתקרב לדרך הנכונה, והכל בדרכי נועם ובסבלנות.

ד. וגם מי שלא צדיק וממילא לא מצווה על השבת אבידה, **עליו לדעת שבכל זאת הוא מצווה על מצות 'ואהבת לרעך כמוך'!** שפירושו: לאהוב לא רק את כלל ישראל אלא גם את כל אחד ואחד באופן פרטי. לאהוב לא רק את החבר הגר בקרבתו והוא מכירו אלא גם את מי שלא ראהו מעולם. לאהוב לא רק את 'בן התורה הגאון והצדיק' אלא גם את היהודי הפשוט ואפילו יהיה רשע.

וכל זה יכול להיות בשלימות ובאמת רק כאשר ישנה הכרה שכל נשמות ישראל הם כ'גוף אחד', ואהבתו לזולתו היא כאהבת עצמו ובשרו.

ה. וצריך לדעת שאהבת ישראל זה לא מושג ערטילאי, וגם לא משהו שמוכן בשכל. **אלא אהבת ישראל זה רגש! ורגש זה דבר שמשפיע על המחשבות.**

משום שכאשר אוהבים יהודי אי אפשר להתעלם ממנו, ואי אפשר למצוא בו חסרונות. כשאוהבים יהודי אי אפשר להעלות על הדעת שיקרה לו משהו רע חלילה.

ו. שורש כל הבעיות בעולם זה חוסר מודעות! אנשים פשוט לא יודעים איך להתנהג! כל

בס"ד

לזח שנה שיש בו הכל

עם המון תוספות נדירות!

שיעורי לימוד - כל יום במקומו!

דף יומי בבלי, ירושלמי, הלכה, משנה, רמב"ם פרק אחד, רמב"ם ג' פרקים, תניא, ליקוטי מוהר"ן, תהלים, תהלים לחודש אלול.

זמנים הלכתיים - כל יום במקומו!

עלות השחר, ציצית וחפילין, נץ החמה, קיש מגיא, קיש גריא, ברכות קריאת שמע, חצות, מנחה גדולה, מנחה קטנה, פלג המנחה, שקיעה, צאת הכוכבים, שבתות ומועדים, רבנותם, תחילת וסיום ברכת הלבנה, מולד הלבנה, אכילת וביעור חמץ, תקופות.

ועוד תוספות רבות וחשובות, כגון:

תוספת נדירה: תיקון חצות, תחנון, צדקה, הפטרות, קריאת התורה למועדים, שובבי"ם, ספירת העומר, פרקי אבות, הילולות צדיקים, תעניות בה"ב, הכרזות תענית, שבתות מברכין, סליחות, קיצור דיני שמיטה השייכים לשנה זו ומצוות הקהל, ועוד.

בתוספת ייחודית של פתגם חסידות שבועי מאת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

להזמנות חייגו: 08-37-40-200

או באתר: www.hameir-laarets.org.il

סט מחזורים

עם הנהגות אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

הזמנה לחגים עכשיו! אל תמתינו לדגע האחרון!

סט לאיש

₪ 420

₪ 320

המחזורים השלמים לכל החגים והמועדים

15 חלקים

כולל בנוסף
סידורי תפילה,
תהלים והגדה

10 חלקים

כולל סליחות
וחמד אלהים

₪ 149

סט לבת ישראל

6 חלקים

המחזורים השלמים
לכל החגים והמועדים
כולל סידור עם תהלים

www.hameir-laarets.org.il
08-37-40-200

זכות אדירה ונדירה, לקראת השנה החדשה:

ברכת הבנים

מו"ר יתפלל במיוחד להצלחת ילדיכם היקרים הי"ו
במשך כל השנה, ובפרט בעתות רצון וזמנים מסוגלים

כמנהג אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ע"י בנו ממשיך דרכו מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

לצירוף שמות הילדים:

08-37-40-200

כמידי שנה, ההרשמה מא' אלול

פ"ג
מא"ה הקדוש
הרד"ק י"ג

שעורי השבוע

מפי הר"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 17:00
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים
בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת כי תצא י"ד אלול התשפ"ב

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
20:08	19:23	18:34	באר שבע
20:09	19:23	18:35	תל אביב
20:08	19:23	18:34	חיפה
20:10	19:24	18:35	אילת
20:12	19:26	18:37	ירושלים
		18:17	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטורד זיע"א

אפילו אם ילד קטן מתחנך לבוא לבית הכנסת, צריך לומר לו 'אתה עוד קטן, כשתגדל תבוא איתי בשמחה, אפשר לשכנע אותו להשאר בבית עם איזה ממתק וכדומה. ולא להביא אותו עד שהוא כבר יודע לקרוא.

צריך להיות חכם, לא לאבד את הגילאים, כשהילד קטן צריך לתת לו לשחק, אם לא נוהגים לו לשחק כשהוא קטן, הוא ישחק כשהוא יגדל, כי חסר לו כנפש את תקופת הילדות. וגם לא כדאי להעיר אותו כל כך מוקדם, כי השינה חשובה לילד כמו מזון, זה הירב היחיד שמרפא את הילד. ילד שמחסירים לו משעות השינה שלו, הוא לא גודל מסודר בחיים, הוא הופך להיות מאד היפראקטיבי, לכן צריך להתחשב בנפש הילד.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופייבוקס במס' 054-26-380-26**